

Sygn. akt I ACz 261/16

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lutego 2016 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Jan Kremer (spr.)

Sędziowie: SSA Robert Jurga

SSO Edward Panek (del.)

po rozpoznaniu w dniu 24 lutego 2016 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Gminy Miejskiej K.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

o zapłatę alternatywnie o nakazanie

na skutek zażalenia strony powodowej na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 15 grudnia 2015 roku, sygn. akt I C 1903/15

postanawia:

oddalić zażalenie .

SSA Robert Jurga SSA Jan Kremer SSO Edward Panek

Sygn. akt I ACz 261/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 15 grudnia 2015 r. Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił wniosek strony powodowej Gminy Miejskiej K. o udzielenie zabezpieczenia roszczenia.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy wskazał, że strona powodowa w ostatecznie sprecyzowanym żądaniu pozwu wniosła: a/ o zasądzenie od strony pozwanej (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K. kwoty 363.813,19 zł tytułem odszkodowania za nienależyte wykonanie przedmiotu umowy z 24 sierpnia 2009 r., b/ alternatywnie o nakazanie stronie pozwanej wykonania po raz kolejny, należycie przedmiotu umowy z dnia 24 sierpnia 2009 r. w postaci wybudowania wielofunkcyjnego boiska sportowego gimnazjum nr (...) w K. przy ul. (...)

Powódka złożyła też wniosek o udzielenie zabezpieczenia: a/ roszczenia pieniężnego poprzez zajęcie rachunku bankowego stronie pozwanej, ustanowienie zakazu zbywania lub obciążania nieruchomości strony pozwanej, która nie ma urządzonej księgi wieczystej i o ustanowienie zarządu przymusowego nad przedsiębiorstwem strony pozwanej, b/ alternatywnego roszczenia niepieniężnego poprzez nakazanie stronie pozwanej w terminie odpowiednim wyznaczonym przez sąd wykonania takich prac zabezpieczających i konserwacyjnych aby możliwym było uruchomienie boiska i oddanie do użytkowania w roku szkolnym 2015/2016.

W rozważaniach prawnych Sąd Okręgowy odwołując się do przepisu art. 730 k.p.c. uznał, że choć strona powodowa uprawdopodobniła roszczenia, to wniosek o udzielenie zabezpieczenia podlegał oddaleniu, gdyż strona powodowa nie wykazała w sposób należyty interesu prawnego w dochodzeniu zabezpieczenia, nie wykazał bowiem, że strona pozwana nie będzie mogła, w razie korzystnego dla strony powodowej wyroku o zapłatę, ponieść tych kosztów, które stanowią roszczenie odszkodowawcze. Nie wykazał on, że strona pozwana znajduje się w takiej złej sytuacji finansowej aby nie mogła wykonać wyroku dotyczącego zapłaty, jeżeli taki wyrok zapadnie. Odnosnie roszczenia alternatywnego, Sąd Okręgowy wskazał, że wskazany sposób zabezpieczenia zmierza faktycznie do zaspokojenia tego roszczenia, co jest niezgodnie z art. 731 k.p.c. Strona powodowa nie wskazała też jakiego rodzaju prace zabezpieczające powinny być wykonane przez pozwaną. Roszczenie alternatywne sformułowane jest w niejasny sposób. Strona powodowa we wniosku nie wskazała nieruchomości których wniosek dotyczy wskazany sposób zabezpieczenia, jak też jaki cel miałyby mieć ustanowienie zarządu przymusowego nad przedsiębiorstwem strony pozwanej, skoro z uzasadnienia wniosku nie wynika aby pozwany miał problemy z zarządzaniem swoim przedsiębiorstwem, a tym samym miałyby to przełożenie na zasadność twierdzeń powoda wskazanych w uzasadnieniu interesu prawnego.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożyła strona powodowa.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzuciła:

1. art. 730¹ § 1 i 2 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, iż strona powodowa we wniosku o zabezpieczenie winna „wykazać” istnienie swojego interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia w związku z tym, że brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie, a to z uwagi na fakt, że sytuacja majątkowa pozwanej spółki jest tak zła, że nie będzie on w stanie wykonać wyroku - podczas gdy ustawa wymaga jedynie uprawdopodobnienia istnienia interesu prawnego, a nie jego „wykazania”;
2. art. 730¹ § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 5 ust. 7 ustawy o systemie oświaty poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, iż wskazane przez stronę powodową okoliczności nie stanowią uprawdopodobnienia jego interesu prawnego, w szczególności wobec stwierdzenie, że jedynie zła kondycja finansowa strony pozwanej może utrudnić wykonanie orzeczenia w sprawie, podczas gdy interesem prawnym jest również fakt, iż w przypadku zwłoki z zapłatą odszkodowania będzie niemożliwym doprowadzenie do stanu używalności przedmiotowego boiska wielofunkcyjnego i świadczenie odszkodowawcze w znacznej mierze straci sens i znaczenie, a więc cel postępowania nie zostanie osiągnięty – w szczególności w kontekście obowiązków strony powodowej jako organu prowadzącego Gimnazjum, stosownie do art. 5 ust. 7 u.s.o.;
3. art. 731 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że żądanie zabezpieczenia poprzez nakazanie wykonania niezbędnych prac konserwacyjnych i zabezpieczających celem uruchomienia boiska wielofunkcyjnego na podstawie opinii biegłego zmierza do zaspokojenia roszczenia, podczas gdy prace te miałyby mieć jedynie charakter zabezpieczający bezpieczeństwo dzieci w użytkowaniu z boiska i nie mają polegać na wykonaniu na nowo całego boiska, w tym w szczególności wykonaniu nowej warstwy poliuretanowej;
4. art. 738 k.p.c. w zw. z art. 730¹ § 1 i 2 k.p.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i niedopuszczenie oraz nieprzeprowadzenie wnioskowanego dowodu z opinii biegłego na okoliczność wskazania niezbędnych prac konserwacyjnych i zabezpieczających celem uruchomienia boiska wielofunkcyjnego, pomimo, że sąd w postępowaniu zabezpieczającym powinien opierać się na materiale zebranym w sprawie, a tenże materiał winien również obejmować opinię biegłego – strona powodowa nie jest specjalistą o nie może wiedzieć jakie dokładnie prace powinny być wykonane;
5. naruszenie przepisów postępowania – art. 755 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że w przypadku roszczeń niepieniężnych wnioskodawca winien wskazać szczegółowy sposób zabezpieczenia, podczas gdy zgodnie z tym przepisem ciężar sposobu zabezpieczenia spoczywa na sądzie nie zaś na wnioskodawcy.

Na tych podstawach strona powodowa wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia: a/ w zakresie roszczeń pieniężnych poprzez zajęcie wierzytelności z oznaczonego rachunku bankowego strony pozwanej do kwoty 415.016,30 zł oraz b/ w zakresie roszczenia niepieniężnego poprzez nakazanie stronie pozwanej wykonania w terminie czternastu dni takich prac zabezpieczających i konserwacyjnych aby możliwym było uruchomienie boiska przy Gimnazjum nr(...)w K. i udostępnienie go do użytkowania w roku szkolnym 2015/2016, z uwzględnieniem bezpieczeństwa dzieci szkolnych i wymogów norm budowlanych zgodnie z opinią biegłego sądowego z zakresu budownictwa.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie, pomimo tego, że część podniesionych w nim zarzutów okazała się trafna.

Zasadnie kwestionuje skarżąca przeprowadzoną przez Sąd I instancji ocenę co do wykazania przez stronę powodową interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. Podkreślenia wymaga, że do udzielenia zabezpieczenia wymagane jest spełnienie przesłanek przewidzianych w art. 730¹ § 1 k.p.c. tj. uprawdopodobnienie roszczenia i uprawdopodobnienie interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, przy prawidłowym wskazaniu sposobu zabezpieczenia roszczenia oraz braku przeszkód o których mowa w art. 730¹ § 3 k.p.c. Z powyższego wynika, że przesłanką udzielenia zabezpieczenia nie jest wykazanie (udowodnienie) roszczenia i interesu prawnego. Do uprawdopodobnienia twierdzeń w postępowaniu zabezpieczającym odnoszą się ogólne reguły dotyczące uprawdopodobnienia (art. 243 k.p.c.), stosowane w postępowaniu cywilnym.

Pomimo trafności wzmiankowanego zarzutu, zażalenie nie mogło odnieść zamierzonego skutku, albowiem w okolicznościach sprawy nie ulega wątpliwości, że strona pozwana stosownie do wymogów art. 730¹ § 1 k.p.c., uprawdopodobniła jednak interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. Choć ze względu na charakter postępowania zabezpieczającego, okoliczności uzasadniające wniosek o udzielenie zabezpieczenia tj. roszczenie i interes prawy w udzieleniu zabezpieczenia (art. 730¹ § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 736 § 1 pkt. 2 k.p.c.) winny być jedynie uprawdopodobnione, a nie udowodnione, to podane przez stronę powodową twierdzenia są niedostateczne do uznania, że w przypadku braku zabezpieczenia roszczenia pieniężnego wykonanie przyszłego wyroku uwzględniającego powództwo, może być poważnie utrudnione. W paragrafie 2 art. 730¹ k.p.c. ustawodawca określił, kiedy istnieje interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia kojarząc go z celem postępowania, którym jest także umożliwienie wykonania zapadłego w sprawie orzeczenia. Celem zabezpieczenia w przypadku roszczeń nadających się do egzekucyjnego wykonania jest zapewnienie egzekucyjnej wykonalności przyszłego orzeczenia. W przypadku roszczeń o świadczenia pieniężne obawa co do egzekucyjnego wykonania przyszłego orzeczenia wynikać z faktu, iż zagrożona jest wypłacalność obowiązanego, w szczególności gdy nie posiada on dostatecznego majątku lub istnieje uzasadniona obawa, iż takiego majątku wyzbędzie się. W przypadku roszczeń pieniężnych uprawniony może powoływać się na szereg okoliczności, w tym na zagrożenie wyzbycia się majątku przez obowiązanego, nieregulowanie zobowiązań. W rozpoznawanej sprawie strona powodowa uzasadniając swój interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia roszczenia pieniężnego o zapłatę odszkodowania nie podała w istocie żadnych okoliczności leżących po stronie pozwanej, w szczególności dotyczących jej kondycji finansowej, mogących stanowić zagrożenie dla egzekucyjnego wykonania ewentualnego przyszłego orzeczenia uwzględniającego powództwo o zapłatę. Argumentacja strony powodowej zawarta w drugim zarzucie zażalenia ogranicza się do pewnych zdarzeń, które nie mają bezpośredniego związku z możliwością zaspokojenia dochodzonego roszczenia pieniężnego o odszkodowanie. Strona powodowa nie wyartykułowała żadnych obaw związanych z niewypłacalnością strony pozwanej. Strona powodowa wskazała jedynie, że w przypadku zwłoki z zapłatą odszkodowania, odszkodowanie straci sens, gdyż będzie niemożliwym doprowadzenia do stan używalności przedmiotowego boiska. Jednak twierdzenia o tym, że w przypadku braku zabezpieczenia roszczenia pieniężnego nie będzie możliwe doprowadzenie do używalności boiska nie zostały w żadnej sposób uprawdopodobnione przez stronę powodową. Nawet jednak w takim przypadku nie chodzi o zapewnienie wykonalności wyroku części dotyczącej roszczenia pieniężnego. W wskazanym w art. 730¹ § 2 k.p.c. celu postępowania w sprawie można mówić w zasadzie w sprawach, w których zapadają orzeczenia nienadające się do egzekucyjnego wykonania. W świetle powyższego wobec braku spełnienia koniecznej przesłanki udzielenia

zabezpieczenia roszczenia pieniężnego w postaci uprawdopodobnienia interesu prawnego w jego udzieleniu, brak jest podstaw do weryfikacji zaskarżonego orzeczenia w kierunku postulowanym przez skarżącą i udzielenia zabezpieczenia roszczenia pieniężnego.

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu I instancji, że w okolicznościach sprawy brak również podstaw prawnych do udzielenia zabezpieczenia zgłoszonego w pozwie jako roszczenie alternatywne roszczenia niepieniężnego o nakazanie wykonania przez stronę pozwaną określonych prac na przedmiocie umowy.

Do udzielenia zabezpieczenia wymagane jest spełnienie przesłanek przewidzianych w art. 730¹ § 1 k.p.c. przy prawidłowym wskazaniu sposobu zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego (art. 736 k.p.c. i art. 755 k.p.c.) oraz braku przeszkód o których mowa w art. 730¹ § 3 k.p.c. tj., że zabezpieczenie obciąży obowiązanego ponad miarę.

Zgłoszone w pozwie żądanie alternatywne o nakazanie stronie pozwanej wykonania po raz kolejny, należycie przedmiotu umowy z dnia 24 sierpnia 2009 r. w postaci wybudowania wielofunkcyjnego boiska sportowego gimnazjum nr(...)w K. przy ul. (...) bez wątpienia obejmuje roszczenie o charakterze niepieniężnym. Z uwagi na niepieniężny charakter roszczenia zabezpieczenie wniosku powinno nastąpić według zasady określonej w art. 755 k.p.c. W przeciwieństwie do zabezpieczeń roszczeń pieniężnych, ustawodawca w art. 755 k.p.c. wprowadził otwarty katalog możliwych sposobów zabezpieczeń roszczeń niepieniężnych. Zabezpieczenie roszczenia niepieniężnego może nastąpić w każdy sposób, jaki stosownie do okoliczności będzie odpowiedni, tj. w sposób, jaki z jednej strony zapewni uprawnionemu należyłą ochronę prawną, a z drugiej nie obciąży obowiązanego ponad potrzebę (art. 730¹ § 3 k.p.c.). W powołanym przepisie ustawodawca przykładowo wskazał, iż możliwe do wykorzystania są sposoby przewidziane dla zabezpieczeń pieniężnych oraz sposoby wskazane w pkt 1-5, co nie wyklucza możliwości zastosowania innym nieznanymi kodeksowi sposobów, jakie sąd uzna za odpowiednie. W tak nakreślonych ramach sąd może wybrać każdą stosowną formę zabezpieczenia. Swoboda w wyborze sposobu zabezpieczenia ulega jednak ograniczeniu. Pamiętać przy tym należy, że zgodnie z art. 738 k.p.c. Sąd rozpoznaje wniosek o udzielenie zabezpieczenia w jego granicach, to oznacza, że nie może udzielić zabezpieczenia w sposób odmienny niż wskazany we wniosku. Nadto wskazać należy, że w myśl art. 736 § 1 k.p.c. wniosek o udzielenie zabezpieczenia powinien odpowiadać wymaganiom przepisany dla pisma procesowego, a nadto zawierać wskazania sposobu zabezpieczenia i uprawdopodobnienie okoliczności uzasadniających wniosek. Wskazanie sposobu zabezpieczenia winno być przy tym na tyle szczegółowe, aby umożliwić wykonanie postanowienia zabezpieczającego. Z tego względu niezasadny jest zarzut dotyczący naruszenia przepisu art. 755 k.p.c.. Myli się zatem skarżący, że to nie on powinien wskazać sposób zabezpieczenia alternatywnego roszczenia niepieniężnego, lecz na sądzie spoczywa sposób określenia sposobu zabezpieczenia. W konsekwencji należy uznać, że treść wniosku o udzielenie zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego nie czyni zadość wymogowi jednoznacznego określenia sposobu zabezpieczenia, jakiego zastosowania strona powodowa się domaga. Sformułowane w nim żądanie nakazania stronie pozwanej wykonania prac zabezpieczających i konserwacyjnych na przedmiocie umowy, aby możliwe było uruchomienie boiska wielofunkcyjnego, z uwzględnieniem bezpieczeństwa dzieci i wymogów norm budowlanych zgodnie z opinią biegłego z zakresu budownictwa zawiera zwroty nieprecyzyjne, niedookreślone dotyczące zarówno zakresu prac, jak i docelowych parametrów technicznych jakie winien spełniać przedmiot umowy na użytek postępowania zabezpieczającego, przez co orzeczenie wnioskowanego przez stronę powodową sposobu zabezpieczenia doprowadziłoby do sytuacji, w której zakres nałożonego na pozwaną zobowiązania byłby trudny do jednoznacznego określenia. Braki wniosku w tym zakresie uniemożliwiają Sądowi dokładne oznaczenie sposobu zabezpieczenia, jego ocenę pod względem przesłanki interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, wymogów z art. 730¹ § 3 k.p.c., przesłanek z art. 731 k.p.c. i art. 755 § 21 k.p.c. jak i ewentualną przyszłą kontrolę jego wykonania przez stronę pozwaną.

W świetle powyższego, wobec braku podstaw do zastosowania wskazanego przez stronę powodową sposobu zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego przy związaniu sądu granicami wniosku (art. 738 k.p.c.).

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

SSA Robert Jurga SSA Jan Kremer SSO Edward Panek